

Корягін М.В.,
к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Львівська комерційна академія

ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ РИЗИКУ ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вимірювання ризику визначення вартості підприємства дозволяє побудувати ефективну систему управління ним на базі розробки відповідної системи заходів зі зниження та нейтралізації ризиків. Оскільки ризик є багатофакторним явищем, зниження його рівня потребує комплексного використання різних методів та способів його мінімізації.

Основні методи зниження ступеня ризику, що пропонуються у наукових працях, поділяються на внутрішні та зовнішні. До зовнішніх методів зниження ризиків автори відносять: розподіл ризику, страхування, деривативи. Серед внутрішніх методів, як правило, прийнято виділяти: лімітування, резервування, диверсифікацію, стратегічне та оперативне планування [7, с. 120-124; 2, с. 106]. Наведений поділ методів використовується в системі управління ризиками різних видів незалежно від їх економічного змісту.

На думку Литвин З., у сфері інвестування [3, с. 433] до методів зниження ризику насамперед належать: розподіл ризику між замовником, підрядником та іншими учасниками інвестиційного проекту; метод запобігання ризику; нормування ризику; зниження ступеня ризику; страхування ризику; диверсифікація; хеджування. Вітлінський В. В., Маханець Л. Л. виокремлюють такі методи зниження ризику: попередження ризику; прийняття ступеня ризику; розподіл ризику; зовнішнє страхування; лімітування; диверсифікація; створення резервів; здобуття додаткової інформації [1].

Страхування ризиків передбачає передачу відповідного виду ризиків страховій компанії. Взаємозалежність страхування та розміру ризику (ймовірність настання можливого ризикового випадку чи події) зумовлює розробку заходів страхової компанії з їх вирівнювання та розподілу.

Страхування ризиків – це захист майнових інтересів підприємства при настанні страхової події спеціальними страховими компаніями за рахунок грошових фондів, спрямованих ними шляхом одержання страхових внесків від страхувальників. При цьому обсяг відшкодування негативних наслідків проектних ризиків страховиками не обмежується [3, с. 434].

Сутність зовнішнього страхування ризиків полягає в тому, що інвестор готовий відмовитися від частини доходів для уникнення ризику, шляхом здійснення плати за зниження рівня ризику до нуля. Фактично, коли вартість страховки дорівнює можливим збиткам, інвестор, не схильний до ризику,

захоче застрахуватися, щоб забезпечити повне повернення будь-яких можливих фінансових втрат [5, с. 28].

Процес оцінки вартості підприємства передбачає використання прогнозних значень та показників, що зумовлює встановлення пріоритетності використання тих чи інших методів зниження ризиків. Найбільшу ефективність в процесах мінімізації та запобігання виникненню ризиків оцінки вартості підприємства забезпечують внутрішні методи, що включають диверсифікацію та резервування. Вибір внутрішніх методів зниження ризиків оцінки вартості підприємства формує передумови для підвищення альтернативності прийняття управлінських рішень, забезпечує можливість врахування внутрішніх факторів розвитку підприємства.

Диверсифікація може здійснюватись на рівні операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.

Диверсифікація господарської діяльності, – як стверджує Рутгайзер В. М. [6, с. 61] – зі збереженням спеціалізації на профільній продукції зазвичай вважається основним способом зниження несистематичних ризиків бізнесу, оскільки вона, як правило, вимагає менших витрат засобів та часу порівняно зі зменшенням питомої ваги позикового капіталу, підвищенням ліквідності підприємства.

Завдяки диверсифікації через розширення номенклатури товарів, робіт та послуг можна забезпечити розосередження ризиків та знизити загальний ступінь ризику оцінки вартості підприємства.

Інвестиційна диверсифікація є методом зниження ризику шляхом розподілу засобів між кількома ризиковими активами таким чином, що підвищення ризику для одного, як правило, супроводжується зниженням ризику для іншого. Диверсифікація розглядається як процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладень, що безпосередньо не пов'язані між собою [3, с. 433].

Найбільш ефективним методом зниження ризиків оцінки вартості підприємства є метод резервування. Як зазначає Нагорна І. В. [4], формування резервів на підприємстві є одним зі способів реакції на ризик, основною метою яких є об'єктивне подання інформації про фінансовий стан і результати діяльності суб'єкта господарювання, а також формування джерел компенсації несприятливих наслідків фінансових і бізнес-ризиків та підвищення фінансової стійкості.

Оцінка вартості підприємства та врахування впливу внутрішніх та зовнішніх факторів вартості, здійснення відповідних коригувань вартості активів та зобов'язань підприємства передбачають процес формування та зміни резервів покриття реальних втрат вартості активів підприємства. Сума грошових коштів, акумульована у резервному капіталі, є заздалегідь визначеною величиною, що відображає можливий ступінь зміни вартості активів та зобов'язань у бік їх збільшення чи зменшення та повинна покривати майбутні збитки (виплати) інвесторів. Таким чином, резервування забезпечує ефективний механізм зниження ризику оцінки вартості підприємства, виступає засобом управління його ліквідністю та платоспроможністю.

Управління ризиками на основі розглянутих вище методів дає змогу зменшити ступінь їх негативного впливу і забезпечити реалізацію превентивної та контрольної функцій підсистеми управління ризиками оцінки вартості підприємства.

Література:

1. Вітлінський В. В. Ризикологія в зовнішньоекономічній діяльності : навч. посібник / В. В. Вітлінський, Л. Л. Маханець. – Київський нац. економ. ун-т ім. Вадима Гетьмана. – К. : КНЕУ, 2008. – 424 с.
2. Гранатуров В. М. Ризики підприємницької діяльності. Проблеми аналізу / В. М. Гранатуров, О. Б. Шевчук. – К. : Вид-во "Зв'язок", 2000. – 152 с.
3. Литвин З. Деякі аспекти аналізу ризиків інвестиційних проєктів / З. Литвин // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. 8. – Ч. I. – С. 432-434.
4. Нагорна І. В. Резерви підприємства як інструмент підвищення фінансової стійкості / І. В. Нагорна // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – 2010. – № 4. – С. 114-118.
5. Останкова Л. А. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками : навч. посіб. / Л. А. Останкова, Н. Ю. Шевченко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 256 с.
6. Рутгайзер В. М. Оценка стоимости бизнеса : учебное пособие / В. М. Рутгайзер. – М. : Маросейка, 2007. – 448 с.
7. Уткин Э. А. Антикризисное управление / Э. А. Уткин. – М. : Ассоциация авторов и издателей "Тандем". Изд-во ЭКМОС, 1997. – 400 с.

УДК 657

Крупка Я.Д.,
д.е.н., професор,
Тернопільський національний економічний університет

ПРИНЦИПИ ОБЛІКУ ТА РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Виходячи із Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» вітчизняний облік та фінансова звітність повинні будуватися на підставі таких нових важливих принципів як доречність, повне висвітлення, обачність, превалювання сутності над формою та інших. Це стосується, насамперед, розкриття інформації про діяльність підприємства з метою залучення додаткових інвестиційних ресурсів.

Інвестиційна діяльність вважається однією з найважливіших сфер господарського життя підприємства. Характерними її ознаками є те, що вона